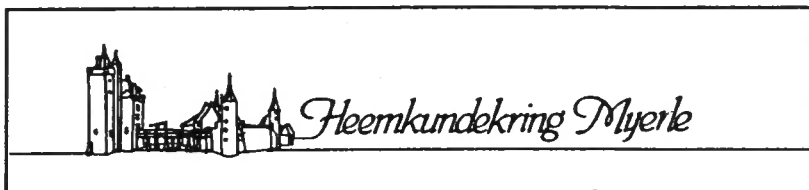


1992

jg 6-1

di Myerlese Koerier





Redactie adres: Kerkakkers 39, 5731BT Mierlo.

6e Jaargang Nr.1 april 1992

Uitgave van de leden van de
Heemkundekring "Myerle"

Inhoudsopgave

1.	Mededelingen bestuur HKM	5
2.	Jaarringen onderzoek	6
3.	Ramp in Mierlo	10
4.	Open middag H.Lucia-kerk	21
5.	Archeologie (3)	23
6.	Doop,-Trouw en Begraafboeken (DTB)	26
7.	Toponiemen onderzoek	29
8.	Amoureuze betrekkingen Arnoldus v. Wijk	31
9.	Reactie op Ridder Gooswijn.	40

Mededelingen bestuur HKM

Dit is de elfde editie van d'n Myerlese Koerier.

In de werkruimte van onze heemkamer is een gecombineerde index aanwezig van de 10 voorgaande Koeriers en de reeds verschenen Nieuwsbrieven.

Deze index zal telkens, wanneer er een Koerier en Nieuwsbrief verschijnt, bijgewerkt worden.

Verder is er voor de leden van de heemkundekring Myerle een Cumulatieve Index aanwezig van de Brabantse Leeuw, een driemaandelijks tijdschrift van de sectie voor geslacht-, naam- en wapenkunde van het Noordbrabants Genootschap.

Stef Aldenhuijsen.

Jaarringen onderzoek

Enkele jaren geleden werd op Neerakkers een Romeinse waterput gevonden. De planken, welke uit deze punt afkomstig waren, konden met behulp van een jaarringen onderzoek gedateerd worden.

Onderstaande 2 artikelen geven de vorderingen in deze tak van de wetenschap weer.

1. Jaarringenkalender van tienduizend jaar.

Duitse plantkundigen hebben met behulp van voorhistorische boomstammen een continue jaarringenreeks opgesteld die tienduizend jaar bestrijkt. Een jaarring is een laagje hout dat een boom in een jaar vormt. Door het combineren van de jaarringpatronen van elkaar in ouderdom opvolgende bomen worden reeksen verkregen die hele tijdperken bestrijken.

B. Becker van de universiteit van Stuttgart beschikt nu over een unieke registratie die informatie geeft over het klimaat vanaf het einde van de laatste ijstijd tot nu. Voor het opstellen van deze jaarringenchronologie hebben de onderzoekers gebruik gemaakt van zesduizend stukken eikehout. Die zijn afkomstig uit prehistorische rivierafzettingen in het zuiden van centraal-Europa, zo blijkt uit Nature van 17 oktober. De bruikbaarheid van de jaarringenkalender voor de ouderdomsbepalingen van houten voorwerpen is beperkt tot de streek waar het eikehout vandaan komt. Deze streek is echter in archeologisch opzicht zeer interessant, omdat er veel prehistorische constructies van eikehout worden aangetroffen. Nu is het mogelijk het jaarringenpatroon van deze vondsten met dat van de jaarringenkalender te vergelijken. De ouderdom van deze bouwsels kan zo precies worden vastgesteld. De ouderdom van archeologische vondsten meestal bepaald met de koolstof-14-methode. Deze techniek is gebaseerd op het radioactief verval van het koolstof-14-isotoop. Voor sommige periodes ouder dan tweeduizend jaar is gebleken dat

'S WERELDS LANGSTE JAARRINGKALENDERS

NBC Handelsblad 190392

Iersg eiken (Belfast)

'bridecone pine' (Flagstaff)

eiken Centraal-Europa (Stuttgart)

grove den (Stuttgart)

9380

7776

8000

6000

4000

2000

voor Christus

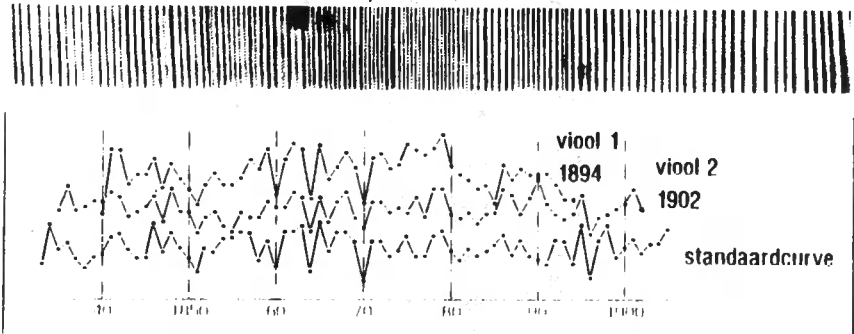
0

na Christus

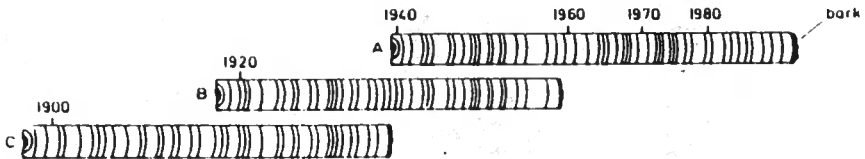
2000

HOLOCEEN >

Jaarringpatronen in twee valse Stradivariussviolon. De signatuurjaren sporen met die van een standaardcurve voor het Alpengebied. De oudste identificeerbare ringen dateren van 1894, respectievelijk 1902. Boven: deel van het patroon van viool 2.



Toegepaste dendrochronologie



Principe van het opbouwen van een chronologie met behulp van overlappende jaarringpatronen. Monster A is afkomstig van een boom die na het groeiseizoen van 1989 is geveld. Het patroon leest terug tot 1940. Het gedeeltelijk met A overlappende monster B brengt de chronologie terug naar 1920 en monster C (door overlapping met B) tot vóór 1900.

de resultaten niet nauwkeurig zijn. De jaarringenkalender geeft de mogelijkheid de koolstof-14-methode te ijken. Dit gebeurt door de relatieve hoeveelheden aan koolstof-isotopen in het hout van iedere jaarring te bepalen. Met deze gegevens worden correctiefactoren berekend voor de koolstof-14-dateringen.

Tot op heden stonden voor deze ijking slechts veel kortere jaarringenreeksen ter beschikking. Een in Ierland opgestelde reeks bestrijkt weliswaar meer dan zeventienduizend jaar, maar vertoont onderbrekingen, en een Duitse reeks ging niet verder terug dan 5500 jaar. De langste aaneengesloten kalender was een Californische reeks van 8200 jaar. De nieuwe ononderbroken reeks van Becker telt bijna tienduizend jaarringen en dat betekent een belangrijke verlenging van de ijkmaat voor koolstof-14-bepalingen.

Bron: Volkskrant 2 november 1991

2. Kalenders van hout.

In de wetenschappelijke bijlage van de NRC van donderdag 19 maart 1992 is uitgebreid uiteengezet hoe de ijking van de C-14 methode gestaafd wordt met de jaarringen van de bomen. Het dateren van hout aan de hand van jaarringen wordt de dendrochronologie genoemd. Dit is afgeleid van het Griekse woord dendros, wat boom betekend. De wetenschappelijke bijdrage is te vinden in het archief van de HKM. Ter illustratie zijn enige afbeeldingen uit dat artikel hierbij afgedrukt.

Bron: NRC 16 maart 1992

Een ramp in Mierlo

U hebt in de vorige vier verslagen kennis genomen van het ontstaan van de "Grote brand in Mierlo".

De oprichting van een "Steuncomité tot leniging der nood van de slachtoffers".

U hebt enkele "Krantenberichten" gelezen en u hebt iets van de "Geldelijke inkomsten" kunnen lezen.

Intussen zijn we twee en 'n half maand verder.

U hebt tot heden tien verslagen van het Steuncomité gelezen en zo als beloofd volgen hier de laatste zes.

11de Vergadering van het steuncomité op Dinsdag 15 Nov.'21 om half elf voormiddag op 't gemeentehuis. Aanwezig 6 leden. Afwezig het lid Joh.Knoops.

De voorzitter opent de vergadering en verzocht secretaris de notulen van de vorige vergadering voor te lezen. Deze worden zonder aanmerkingen goedgekeurd. De voorzitter zegt op schriftelijk verzoek van een paar leden deze vergadering te hebben belegd. Hij geeft tevens te kennen dat zoo-iets in 't vervolg niet noodig is, daar Hij gaarne bereid is op mondeling verlangen, zoo iemand van de commissie-leden het noodig acht, eene vergadering te beleggen.

Als punt 1 wordt een globale begrooting opgemaakt van de nog voorhande zijnde gelde. Hieruit blijkt dat de som nog bij de 5000 gld. bedraagt, zoodat nog al wat gedaan kan worden. Verder komt ter bespreking het vergoeden van de verbrande lompen van Verschuren te Mierlo-Hout. Na eene breedvoerige bespreking wordt besloten hem uit te keeren f.75,- zijnde voor 50 baaltjes van 30 pond = 750 kgr. á 20 cent per kgr. = f.150,- waarvan wordt uitgekeerd 50% . Verder wordt besloten aan Hooreman te Helmond uit te betalen 50% van 160 kgr. klaverzaad á f.1,30 = f.104,- en aan H.v/d Boogaard te Mierlo voor verbrande jas f.10,-

Wegens het nog binnen komen van verschillende klachten, omtrent de te weinig ontvangen kleere wordt Konings belast

met den aankoop van doeken, truien, etc. Op verzoek van G.de Vries en J.Franssen om de door hen voor eigen rekening ontvangen ledikanten, wordt besloten deze van wege de comité kas te vergoeden. Niets meer aan de orde zijnde sluit de voorzitter de vergadering.

Mierlo Dec. '21.

Voorzitter, J.C.J. Verheugt.

Secretaris, T. Scheepers.

12de Vergadering v/h steuncomité op Donderdag 23 Maart s'avonds om 7 uur in 't Patronaat. Aanwezig alle leden. De voorzitter opent de vergadering met den Christelijke groet, waarna de notulen der vorige vergadering worden voorgelezen. Daar niemand op of aanmerkingen te maken heeft worden ze aldus goedgekeurd. Vervolgens worden nog enkele toezeggingen gedaan wat betreft kleederen. Vergoeding van verbrande bloem van Slegers wordt aangehouden om als nog beter te onderzoeken. De nog te betalen kleine postjes kunnen door de secretaris voldaan worden. Om verder tot eene verdeeling van de alsdan nog aanwezige gelden te besluiten, wordt de financiële toestand van de betrokkene op eene voorhanden zijnde lijst zooveel mogelijk nagegaan. Na breedvoerige bespreking wordt besloten de volgende in aanmerking te laten komen voor deze bijzondere uitkeering: A.v.Dijk, M.v.Bree, A.v.d.Wittenboer, P.Lammers, M.Dreverman, en A.v.Hoof. Besloten wordt op eene eerstvolgende vergadering het nog aanwezige bedrag onder genoemde personen te verdeelen. De 9 stuks nog aanwezige stoelen alsmede enkele kleedingstukken (dekens) worden aan bepaalde personen toegewezen en verder niets meer aan de orde zijnde sluit de voorzitter de vergadering.

Opgemaakt te Mierlo 24 Mrt. '22.

Het comité.

J.C.J. Verheugt,

Voorzitter.

J. Scheepers,

Secretaris.

13de Vergadering van het steuncomité op Vrijdag 7 April voormiddag 11 uur ten gemeente huize. Aanwezig alle leden. De voorzitter opent de vergadering, waarna de notulen der voorgaande vergadering worden voorgelezen. Daar niemand aanmerkingen te maken heeft worden ze alsus goedgekeurd. Besloten wordt om aan A. Slegers en v/d Wittenboer elk f.20,50 uit te keeren voor verbrand goed volgens opgaaf. Alsmede wordt goedgevonden de volgende bedragen uit te keeren aan G.de Vries f.2,50, M.v.Bree F. 5,50, Jac. Manders f.17,00, J.Fransen F.20,00 en J.v/d Elzen f.94,00 voor vergoeding verbrande munten en bankpapier. Reiskosten door de voorzitter gemaakt naar Amsterdam en den Haag zullen eveneens door 't comité vergoed worden. Tenslotte wordt nog eene breedvoerige bespreking gehouden omtrent de verdeling van de resterende 4000 gld. Daar vanwege het vergevorderde uur alles echter niet afgewerkt kan worden, wordt besloten dit in eene eerstvolgende vergadering te behandelen.

Opgemaakt April '22.

Het comité.

Goedgekeurd, 11 April '22.

J.C.J. Verheugt,

Voorzitter.

T. Scheepers,

Secretaris.

14de Vergadering van het steuncomité op Dinsdag 11 April s'avonds om 8 uur in 't Patronaat. Om half negen opent de voorzitter de vergadering. Aanwezig alle leden. Uitgenomen de heer A. Panken, welke volgens kennisgeving niet aanwezig kon zijn. De notulen der voorgaande vergadering worden door den secretaris opgelezen en aldus goedgekeurd. De voorzitter doet een voorstel om voor alle gehuurde gezinnen een vast bedrag uit te trekken en hiervan huur voor hen te betalen tot zoolang de som voor elk van hen toegewezen zulks toelaat. Na bespreking wordt het bedrag vastgesteld op F.150,- voor elk. Het aldan nog resterende bedrag kan volgens den voorzitter, verder verdeeld worden onder de andere gezinnen % gewijze van de schade welke door hen geleden is. Voor een huurpremie van f.150,- komen in aanmerking de volgende personen; 1 - G.Leijten, 2 - J.v.Hoof, 3 - Jos Konings, 4 - v/d Laar, 5 - v/d Boogaard - Coolen, 6 - A.v/d Wittenboer, 7 - Hub.v/d Boogaard, 8 - Herm. Meulendijks, 9 - J.v/d Elzen, 10 - Jac. Manders, 11 - A.v.Hoeck, 12 - J.Raaijmakers, 13 - A.v.Hoof, 14 - P.Meulendijks. Wordt goedgevonden een paar honderd gulden in reserve te houden, voor eventueele nader voorkomende postjes. De overschietende f.2000,- zullen % gewijze verdeeld worden onder de volgende in aanmerking komende personen: F.v.Dijk, P.Lammers en M.Dreverman. Bepaling van het juiste bedrag wordt aangehouden tot de volgende vergadering. Vergoeding aan Secretaris en H.v/d Weijdeven wordt voor elk vastgesteld op f.25,-. Verder niets meer aan de orde zijnde sluit de voorzitter de vergadering met den Cr.groet.

Opgemaakt 12 April '22.

Het comité.

Goedgekeurd

J.C.J. Verheugt,

Voorzitter.

T. Scheepers,

Secretaris.

15de Vergadering v/h steuncomité op Woensdagavond 8 uur (26 April) in 't Patronaat. Aanwezig alle leden. De voorzitter opent de vergadering met de Cr.groet en verzocht de secretaris de notulen der vorige vergadering voor te lezen. Naar aanleiding der voorgelezen notulen, merkt de heer Konings op, dat de vergoeding aan de heer v/d Weijdeven ten bedrage van f.25,- niet in de vorige vergadering definitief aangenomen was. Hij wenschte het bedrag in verhouding tot dat v/d secretaris (en tevens) te zien gesteld op f.10,-. Na rondvraag door de voorzitter wordt het in de vorige vergadering gestelde bedrag aangenomen.

Vervolgens komt aan de orde de wijze waarop de aan de huurders van woningen toegewezen f.150,- het beste onder hen verdeeld kunnen worden. Na enige bespreking komen 2 voorstellen uit de vergadering op en wel ten 1ste, om de bedragen in eens uit te keeren, uitgenomen enkele personen. 2de Voorstel, om voor alle in aanmerking komende personen wekelijks de huishuur uit te betalen. Na stemming wordt met algemeene stemmen het eerste voorstel aangenomen en wordt tevens besloten aan de volgende personen f.150,- ineens uit te keeren: 1.J.v.Hoof, 2.P.v/d Laar, 3.v/d Boogaard - Coolen, 4.A.v/d Wittenboer, 5.Huib.v/d Boogaard, 6.Herm. Meulendijks, 7.Jac. Manders, 8.J.Raaijmakers, 9.A.v.Hoof, 10.P. Meulendijks.

Aan G.Leijten en j.v/d Elzen zal voorloopig f.50,- worden uitgekeerd terwijl voor Jos Konings en T.v.Hoeck wekelijks of maandelijks hun huur betaald zal worden. Een en ander zal 1 Mei '22 een aanvang nemen.

Vervolgens wordt aan P.Lammers een bedrag van f.1000,- toegezegd aan M.Dreverman f.600,- en aan A.v.Dijk f.400,-. Besloten wordt na uitbetaling dezer bedragen de commissie nog een bij mekaar te roepen tot nazien der boeken en bescheiden. Verder niets meer aan de orde zijnde sluit de voorzitter de vergadering.

Mierlo 27 April 1922.

Het comité.

Goedgekeurd 27 Sept. '27.

Voorzitter. J.C.J Verheugt

Secretaris. T. Scheepers

16de Vergadering v/h steuncomité op Dinsdag 27 Sept. '27 s'avonds om 8 uur op 't gemeentehuis. Aanwezig 5 leden. Afwezig de Ere voorzitter (de Zeer Eerw.Heer Pastoor J.de Winter en het lid Panken) Met kennisgeving van verhindering.

De voorzitter opent de vergadering en zegt dat thans tot algeheele afhandeling en tot ontbinding van het comité kan worden overgegaan. Hij zegt, pas nu deze vergadering te doen kunnen houden daar de commissie van onderzoek niet eerder klaar was, of tenminste niet eerder boeken en bescheiden inleverde, alhoewel bleek dat deze reeds in 1926 bleken accoord bevonden. Eenige bespreking wordt gehouden over het niet aanwezig zijn van bescheiden betreffende den aankoop van Marken voor een bedrag van f.900,-. Daar

dit bewijs vermoedelijk zoek is geraakt en den voorzitter gaarne bereid is alsnog de koers van den dag van aankoop op te vragen, besluit de vergadering zulks maar niet te doen, daar alles wel in volkomen orde is behandeld geworden en geen vermoedens behoren gekweekt te worden. Verder deelt de voorzitter mede dat nog een bedrag van f.979,- in kas is. Na algemeene bespreking wordt besloten dit bedrag af te dragen aan het Arm bestuur van Mierlo. Na dank gebracht te hebben aan de leden van het comité voor den onvermoeide getoonde arbeid aan het liefdadige doel verklaart hij het comité ontbonden en sluit deze vergadering.

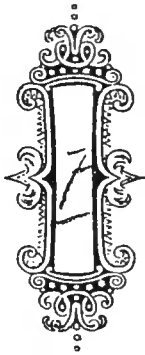
Mierlo 27 Sept. 1927.

Het comité.

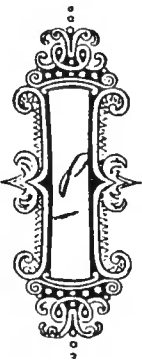
Voorzitter. J.C.J. Verheugt.

Secretaris, T. Scheepers.

Afbeeldingen van betalingen aan slachtoffers door het steun-
comité.



De Manders
Ontvangsten van Steuncomité Miel
de Somma van vijftig guldens
voor uitkeering aanvond
Miel den Handwerk & Levens van
Legge f 50 getegeten
18/12/20 19
Phreep



Arloof
Ontvangen van Steuncomité Miel
de Somma van honderd guldens
voor uitkeering Steuncomité
Miel Arloof
Legge f 100 getegeten
18/12/20 19
Phreep



Ook is er een lied gemaakt van de grote brand in Mierlo,
waarvan onderstaand een copie.

© Van Zingen & Speule ©

De ontzettende ramp in Mierlo
29 huizen een prooi der vlammen
Wijze: De Blauwe Kiel



*Ziet gij daar gindsch het volk te samen snellen,
 Zij loopen allen op het Mierlo aan.
 Men roept om hulp, men hoort de brandklok bellen,
 wie is niet met déez 's menschen lot begaan.
 Een groote brand is in 't dorpje uitgebroken,
 Geheel verwoest wordt menig huisgezin.
 Een droef geschreeuw doet ieder hart verstolken
 Een elk die redt wat hij dadelijk vindt.*

*De vonken kletteren door het luchtruim henen,
 En spreidt zich voort van 't een op and're huis.
 En menig vrouw ziet men in droefheid weenen,
 En smeekt o God spaart toch mijn dierbaar huis,
 De wind waait voort en doet het vuur versterken,
 De huizen worden een prooi van gloed en asch.
 De brandweertui zijn dapper aan 't werken,
 Men vraagt zich af wat toch de oorzaak was.*

*Wie is niet met deez 's menschen lot bewogen,
 Zij zijn beroofd van huis van goed en haard
 Een dankbaar traan blinkt toch in ieder oogen
 Want menschenlevens bleven Goddank gespaard
 En moge God hun voor ver'dre ramp bewaren.
 Dat is de wensch van ieder mensch en kind.
 En zij dan binnen enk'le korte maanden,
 Hun gave en goed op nieuw dan wedervind.
 Woorden W. Bertram, Helmond*

Volgens de gegevens op het liedbriefje maakte W. Bertram dit lied over de ramp in Mierlo. Ik ken alleen dit ene lied van hem. Mogelijk zong hij op de markten of verkocht hij liedbriefjes. De door hem aangegeven melodie vond ik in 'De Vlaamsche Zanger' (deel 2). Daar worden de twee laatste regels herhaald. Ik neem aan, dat het een tekortkoming is van de drukker van het liedblaadje, dat dat niet staat aangegeven.

Voor aanvulling, op- of aanmerkingen:

Harrie Franken, Weebosch 133, Bergeyk, telefoon 04974-1485



U hebt in vijf delen iets mee mogen beleven van "de Ramp in Mierlo". En ik eindig dit verhaal met de laatste gevonden herinnering van deze **grote gebeurtenis** uit de geschiedenis van Mierlo nu ruim zeventig jaren geleden.

Onderstaand briefje is vorig jaar gevonden in een deurslot bij de familie Coolen in de Marktstraat.

Dit huis is afgebrand
 24 Augustus 1921
 bij den ramp aan
 Mierlo waach
 24 gesinnen dat
 werden
 mierlo 20-3-22
 No. vd Pleuten

Open middag H. Lucia-kerk

29 december 1991

In september j.l. deed de Heemkundekring Myerle een verzoek aan het Kerkbestuur om samen een open middag te organiseren op 29 december in de H. Lucia-kerk. Op dit verzoek gingen wij graag in. Per slot van rekening betalen vele Mierlose gezinnen ieder jaar hun bijdrage aan de kerk, waaruit o.a. het onderhoud van dit mooie gebouw wordt betaald.

De openstelling werd via allerlei media (o.a. Rond de Toren, Mierlose krant, Traverse, Kabelkrant en Omroep Brabant) aangekondigd. Dit leidde tot een behoorlijke opkomst van zowel Mierlonaren als niet-Mierlonaren.

De Mierlonaren haalden veel herinneringen op over vroeger: het veelvuldig kerkbezoek, het Lof, de Processie, de Congregatie, de plaats van jongens en meisjes in de kerk, de plaats van het meubilair en het pachten van de banken. (en dan te weten dat tot 1926 de Mierlose kerkganger bij de ingang van de kerk tegen betaling van 1 cent een stoel kon krijgen. Men koos dan zelf de plaats!) De niet-Mierlonaren kwamen meestal met vragen over het gebouw en de aanwezige inventaris.

Tijdens de rondleidingen in de kerk kwamen vooral aan bod:

- de historie en de stijl van het gebouw, dat tot stand kwam onder de Tilburgse architect H. van Tulder en in november 1858 officieel in gebruik genomen werd.
- de ramen, met de daarin door Pieter Wiegersma in 1950/1952 aangebrachte heiligen. Aan de "mannenkant" van de kerk de mannelijke heiligen en aan de "vrouwenkant" de voorbeelden voor de vrouwen.
- de beelden, veelal schenkingen van Mierlonaren (en een bank) aan de kerk. Beelden, die gelukkig de beeldenstorm overleefd hebben.
- de kruiswegstaties van F.G.J. van Beers, directeur der Koninklijke School voor nuttige en beeldende kunsten te 's-Hertogenbosch. De laatste twee schilderijen van deze

- schitterende Kruisweg werden afgeleverd na het overlijden van Van Beers. Als men deze schilderijen bekijkt, dan is duidelijk te zien dat de schilder toen al ziek was. Misschien zijn ze zelfs door zijn leerlingen afgemaakt.
- andere inventarisstukken zoals: het schilderij "Ecco Homo", (een schilderij, dat waarschijnlijk nog in de oude schuurkerk gehangen heeft), het corpus van een kruisbeeld uit de 16e eeuw en het doopvont.

In de sacristie stonden de kazuifels opgesteld, kandelaars en missaals. Ook de cibories, monstransen, wierookvaten, kelken, schalen e.d. waren te bezichtigen.

Twee schilderijen, eigendom van de Gemeente, gaven een mooi zicht op de oude kerk van voor 1856 en op de "nieuwe kerk".

Het schilderij van de "nieuwe kerk" gaf de situatie van voor 1907. In dat jaar werd "het onooglijk lijkenhuis aan de noordzijde van den toren op den hoek van het kerkhof afgebroken en een ander gebouwd aan de zuidzijde".

Tot slot was de oude credenskast, met zijn talloze deurtjes en laadjes, al een bezienswaardigheid op zich.

Een middag, zowel voor bezoeker als rondleider, om met plezier op terug te kijken. Een middag voor herhaling vatbaar!

Namens het Kerkbestuur
Th. de Groof.

Archeologie (3).

Eind 1991 werd door leden van de Heemkundekring Myerle een start gemaakt met de archeologische inventarisatie van het Middengebied [1]. Hieraan voorafgaand was al een begin gemaakt met de archeologische inventarisatie van geheel Mierlo. Gebruik makend van de gegevens van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) en van de voormalig provinciaal archeoloog dhr. G.Beex, kon een lijst worden samengesteld met ongeveer 35 vindplaatsen. Alhoewel het Mierlose deel van het Middengebied tot dan toe geen vondsten had opgeleverd, betekende dit nog niet, dat het gebied daarom archeologisch minder belangrijk zou zijn. Aangezien het gebied vrij uitgestrekt is, werd besloten om alleen landbouwgronden te onderzoeken. Invloeden van de mens op de (onder-) grond werden eveneens in kaart gebracht zoals: ontgronding, ruilverkaveling, esgronden en diepploegen. Ook fysisch-geografische gegevens werden in het onderzoek meegenomen zoals: natuurlijke waterlopen en dekzandruggen. Door middel van een archeologische veldverkenning werd vervolgens nagegaan of er zich in de ondergrond restanten van menselijke activiteiten bevinden. Het voorlopig resultaat van deze veldverkenning is hieronder weergegeven.

Pijlpunt.

Ongeveer 15 jaar geleden vond de heer A. Swinkels tijdens het schoonmaken van een sloot op het Broek een pijlpunt. Deze pijlpunt, welke een donker grijze kleur heeft, vertoont weinig oppervlakte retouch (zie fig). Om die reden wordt deze pijlpunt gerekend tot de Michelsberg cultuur. Deze cultuur is te dateren tussen 3500 en 2800 v.C. en behoort dus tot het Midden-Neolithicum. Vondsten van deze Michelsbergcultuur zijn in de Lage Landen alleen ten zuiden van de grote rivieren aangetroffen. De vuursteen werd waarschijnlijk gedolven in Zuid-Limburg (Rijckholt - St. Geertruid).



school 2:1

Pölpunkt

michelsbergcultuur

IJzertijd scherven.

Tijdens een veldverkenning op een pas geploegde akker op Stepekolk werden 6 ijzertijd scherven gevonden. Van deze akker is bekend dat boeren uit de omgeving de akker in het verleden gedeeltelijk ontgrond hebben. Hierdoor zijn de scherven waarschijnlijk aan de oppervlakte gekomen.

Randfragment kookpot.

Alhoewel officieel niet behorend tot het Middengebied liggen op ongeveer 100 meter ten zuiden van het Eindhovenskanaal de kweekkassen van Coolen. Ten behoeve van een uitbreiding van deze kassen vond in het najaar van 1991 aan de noordzijde een ontgroning plaats. Verspeid over het gehele complex werden aangetroffen: vuursteen (2), ijzertijd scherven en scherven uit de Romeinse tijd. Onder deze laatste scherven bevond zich ook een randfragment van een kookpot. Het terrein ligt aan de rand van een voormalig ven, dat te oordelen naar de grondverkleuringen, in het verleden gedempt werd. Grondsporen werden niet aangetroffen.

Henk Simons

[1] d'n Myerlese Koerier 1991/2.

Doop-, Trouw- en Begraafboeken (D.T.B.)

Zoals de kop "Doop-, Trouw- en Begraafboeken" al aan geeft hebben we hier te maken met boeken waarin de pastoor en ook vaak de koster aantekeningen hielden van alle parochianen welke in hun parochie werden gedoopt, in het huwelijk traden en of werden begraven. Gemakshalve is dit afgekort tot D.T.B. en wordt in alle archieven ook zo genoemd.

Ook in de H. Lucia-parochie van Mierlo zijn deze D.T.B.'s aanwezig. Ieder die zich op het pad der genealogie gaat begeven, (Stamboomonderzoek), krijgt vroeg of laat met deze bron van informatie te maken. Een groot probleem bij onderzoek in de D.T.B.'s kan echter zijn dat de tekst moeilijk te lezen is. Vaak zijn deze boeken geschreven met "het oude schrift", slordig en bovendien ook nog doorspekt met een vreemd soort afkortingen. Behalve dit worden er ook vele letters anders geschreven dan wij nu gewend zijn te schrijven. Voor iedere genealoog welke is aangewezen op de Mierlose bronnen is er goed nieuws.

Sinds een vijftal jaren heb ik onderzoek gedaan in de Mierlose genealogische bronnen. Bij aanvang hiervan ben ik allereerst begonnen om alle D.T.B. vanaf ongeveer 1623 tot circa 1880 te vertalen uit het "oude schrift". Dat dit een zeer omvangrijk en tijdrovend werk is geweest zal u bij het inzien van deze D.T.B.'s al snel duidelijk zijn. Het resultaat na ongeveer 2 jaren arbeid was een kast vol 23 ringbanden. Met de nodige hiaten waren thans de D.T.B. gegevens goede te lezen. Toen heb ik besloten dat dit in géén geval mijn eindresultaat mocht zijn. Graag wilde ik verder gaan om ook anderen van mijn werk te laten profiteren.

Zover als ik nu was wist ik wel wanneer iemand gedoopt was, maar of deze ook nog broers of zussen had en wie dan de ouders waren was niet gemakkelijk te achterhalen. Om dit te weten moest ik weer alle ringmappen raadplegen om hier weer duidelijkheid te verschaffen. Eerst moest men gaan zoeken wanneer de ouders gehuwd waren. Vervolgens weer

in het Doopboek zoeken naar eventuele broertjes en zusjes en als laatste kon men in het Begraafboek lezen wanneer een of meerdere familieleden waren begraven.

Al bij al om een werk van enige jaren af te ronden heb ik al deze gegevens vanaf ongeveer 1623 bij elkaar gezocht en op een kaartsysteem gezet. Bovendien zijn deze gegevens ná 1811 nog aangevuld met de gegevens van de Burgelijke stand. Deze waren in de vorm van 10 jaarlijkse tabellen in ons H.K.M.-archief aanwezig. Deze tabellen of ook wel de tien jaarlijkse tafel genoemd gaat over de periode van 1811 - 1873.

Om nu het werk compleet te maken heb ik het geluk gehad dat de Heemkunde Kring Myerle ongeveer een jaar geleden in het bezit is gekomen van de ingangen van de B.S. (Burgelijke stand). Deze gegevens eveneens op kaartsysteem gaan van plus-minus 1850 tot 1980.

In het kort samengevat is mijn eindresultaat te lezen in het volgende voorbeeld.

U als stamboomonderzoeker bent aangewezen op de genealogische bronnen van Mierlo. Gemakshalve kiest u voor onderzoek in het H.K.M.-archief. Raadpleging hiervan is voor leden geheel gratis en van niet-leden wordt een geringe bijdrage verwacht in de verenigingskas. In de rode inhoudsmap zoekt u de naam op welke u wilt raadplegen. Laten we als voorbeeld een echte Mierlose naam kiezen: "Van Hoof". In de betreffend map ziet u bij van Hoof een hele groep namen, waarvan thans zeker is dat deze geen familie van elkaar zijn. Maar in het kaartsysteem zal blijken dat dit best mogelijk is. Misschien zal hier blijken dat in het jaar 1625 van Hoof, van Hooff, van Hoove, Hove, Hoeve, van Hoeve, Verhoeven evenals Hof, van Hoffe en van Hofe familie of zelfs huisgenoten van elkaar waren.

Bij het rangschikken van het kaartsysteem heb ik er voor gekozen om alle namen welke een mogelijke verwantschap hebben bij elkaar te brengen. Zo is het mogelijk om vanaf ongeveer 1623 tot heden alle in Mierlo gedoopte gehuwden

en overleden familieleden per gezin bij elkaar op het kaart-systeem terug te vinden.

Om hierin niet al te optimistische verwachtingen bij u te wekken, waarschuw ik u nu al dat er vele hiaten zijn. Deels door onleesbaarheid en deels door afwezigheid. Gegevens welke bij mij twijfel opriepen maar wel aannemelijk zouden zijn heb ik voor de veiligheid niet in het gezin opgenomen. De keuze en beslissing hierin laat ik graag aan u.

Het D.T.B. project wat tot zover was afgerond is later wéér aangevuld. Bij onderzoek in het Apostelhuisarchief (A.P.H.) het Jan Damenarchief en het Huisarchief van Scherpenseel Heusch (H.A.S.H.) ben ik vele genealogische gegevens tegengekomen. Door op het kaartje, uit het kaartsysteem, bij de betreffende familie of persoon een X te plaatsen maak ik er de onderzoeker op attent dat aan de achterzijde meer informatie staat. Deze informatie kan een toelichting zijn maar ook een verwijzing naar het betreffende archief.

Hiermede hoop ik u de nodige informatie te kunnen geven waardoor uw genealogisch onderzoek een groot succes zal worden. Waarschijnlijk wijs ik u er ten overvloede op dat het verstandig is om alle verkregen informatie bij de oorspronkelijke bron te controleren.

Het gehele project waar ik ongeveer vijf jaren aan heb gewerkt is nu enkele weken geleden overgedragen aan de H.K.M. en ik hoop dat het hier door velen zal worden geraadpleegd.

Werkgroep geschiedenis.

Rieni Weijts.

Toponiemen onderzoek.

Als aanvulling op het genealogisch bestand aanwezig in het H.K.M.-archief waarover ik elders in de koerier schrijf, kan ik u nog de volgende informatie geven.

Onze leden Leo en Wim Lenssen ondersteund door Jan van de Vossenbergh, medewerkers uit de werkgroep geschiedenis, hebben ook een jarenlang project onderhanden. Het project "toponiemen" ten behoeve van archeologisch en genealogisch onderzoek zal nog geruime tijd duren alvorens dit afgerond kan worden. Om optimaal gebruik te kunnen maken van de gegevens die nu al beschikbaar zijn lijkt het de onderzoekers en ondergetekende een goed idee u hier nu al van in kennis te stellen.

Wat houdt het toponiemenproject precies in?

Vroeger had ieder stukje grond, akker of veld een eigen naam, een zogenaamde veldnaam of toponiem. Op de dag van vandaag is elk stuk grond met een kadastraal nummer bekend en in registers vastgelegd. Wat onze toponiemen "deskundigen" nu aan het doen zijn is het volgende tijdrovende werk. Alle gegevens van oude landkaarten uit het jaar 1770 worden samengebracht op een kadasterkaart van 1832. In samenwerking met de "geschiedkundigen" worden door archiefonderzoek gevonden toponiemen uit- of ver vóór deze jaartallen opgespoord en verzameld. Door veel studie, werkoverleg en gepuzzel tracht men al deze oude veldnamen terug te brengen op onze hedendaags bekende kadastrale perceelnummers. Zoals u begrijpt een zeer omvangrijk werk waar ook nog veel aan gewerkt moet worden.

Hoe werkt het voor u in de praktijk?

Als u als geïnteresseerde of als stamboomonderzoeker (genealoog) enige summiere gegevens ter beschikking hebt van uw voorouders of familieleden is de kans groot dat u met de gegevens van het genealogisch kaartstelsel ingang hebt tot het toponiemenbestand. Zo is te achterhalen waar uw voorouders woonden, hoe het daar heette, hoeveel grond

zij hadden, welke afmetingen en hoeveel er aan belastingen betaald moest worden.

Zoals u ziet is er met dit onderzoek weer een enorme berg informatie voorhanden om ons eigen en uw onderzoek tot een nog groter succes te maken. Ook hier enorm veel werk waar nog lang aan te hobbyen is.

In ieder geval heel veel succes gewenst.

Rieni Weijts.

De Amoureuze Betrekkingen Van Arnoldus van Wijk,

predikant van Mierlo en Stiphout 1743-1750

Nadat bekend was geworden dat Ds Bernardus van Altena in 1743 met emeritaat zou gaan, moest in de dorpen Mierlo en Stiphout naar een opvolger worden omgezien. Beide dorpen waren te klein voor een eigen predikant, vandaar dat deze gemeenten waren gecombineerd tot één kerkelijke gemeente. In de vergadering van de classis Peel- en Kempenland (classis is een regionaal verband van gemeenten), welke op 26 september 1742 in Eindhoven werd gehouden, werd de naam van Arnoldus van Wijk, op dat moment proponent (candidaat tot de Heilige Dienst) den predikdienst waarnemende in Maarheeze, samen met Florens Petrus Durselen, die adjunct-predikant was in Hoogeloon-Vessem-Kasteren en Knegsel op een dubbeltal geplaatst. Ds Durselen werd beroepen, maar had geen inclinatie tot het adjunct-predikantschap in de Heerlijkhijd Mierloo. De classis besloot op 27 februari 1743 Arnoldus van Wijk als eerste op een nieuw dubbeltal te plaatsen en hem te beroepen. Hij nam het beroep in de vreeze des Heeren aan. Ten overstaan van alle predikanten uit de regio legde hij op 30 april 1743 preuven van bequaemhijd af. Zijn toekomstige collega's achtten geen de minste swarighijd aanwezig hem toe te laten, hem wensende des Hemels dierbaren zegen en schijnsel over het selve. Op 19 mei 1743 werd hij bevestigd tot adjunct-predikant van Mierlo en Stiphout.

De predikanten hadden op dat moment nog geen vermoeden hoeveel werk deze Arnoldus van Wijk in de toekomst op de vergadertafel van de eerwaarde heren zou brengen. Over de eerste jaren van zijn fuctioneren in Mierlo en Stiphout is niets bekend, daar uit die tijd geen archiefgegevens meer beschikbaar zijn. Hoeveel meer is bekend uit de periode april 1749 tot september 1750!

Het was Ds Petrus Godefridus Josselin, predikant in Veghel en Erp die in de classicale vergadering van 22 en 23 april 1749 het volgende probleem aan de orde stelde: Wat te doen tot weering van een ergerlijk gerugt, door 't houden van een overspelig vrouw mensch aan 't huijs van den predikant te Mierloo. Besloten werd de zaak in handen te stellen van een tweetal afgevaardigden uit Peelland, nl. Ds Johannes Sterck uit Heeze en Leende en Ds Albert Hanewinckel uit Geldrop en Riel. Bij de eerstvolgende visitatie (jaarlijks bezoek aan de kerk ter plaatse) moesten beide predikanten zich op de hoogte stellen van de situatie in de Mierlose pastorie. Op de volgende vergadering (17 juni 1749 in Helmond) rapporteerden zij dat bij gebrek aan instructie door hun daar niets gedaanwas. Blijkbaar vond men de zaak in dat stadium nog te precair!

Hoewel het kerkelijk gezag op dat moment nog geen vuist maakte, hoe anders was dat in Mierlo zelf. De schepenen van Mierlo handelden resoluter. De betreffende vrouw werd zelfs uit de Heerlijkheid Mierlo verbannen! Op de eerste september ging de deputatie toch naar Mierlo voor verder onderzoek. Ds Sterk rapporteerde hierover in de vergadering van 30 september en 1 oktober 1749. Desgevraagd hadden de inwoners van Mierlo weinig informatie willen geven, daar zij van de ergernissen niets zekers wisten. Drossaard Losecaat wist echter wel een en ander mede te delen. Hij werd zelfs gevraagd in de vergadering

te verschijnen om daar zijn gedane mededelingen aan de deputatie te bevestigen. Hij bevestigde dat de bewuste vrouw door de schepenen uit Mierlo was verbannen, maar dat de dominee die zaak zich zoo hadde aangetrokken dat dezelve zig niet ontzien heeft regenten en drossaart wegens dat hun vonnisse te lasteren en schelden met schrikkelijke drijgementen. De drossaard verklaarde dat hij uitgescheiden was voor tiran. De dominee had hem gedreigd dat hij wel eens van het paardt konde geligt worden, ook dat drossaardt en scheepenen schelmen waren. Anderen verklaarden dat de

dominee de drossaard bedreigd had met hem te schieten dat hem de damp de ooren zoude uitkoomen en men niet verwondert moest staan als er brandt ontstondt of iets af-brandt

Vervolgens werd Ds Van Wijk binnengeroepen. Hoewel hij formeel deel uitmaakte van de vergadering, was hij bij het voorafgaande deel niet aanwezig. Deze negeerde genoegzaam alles in 't gemeen. Wel bevestigde hij bij haar thuis in 't Doorne boomke te zijn geweest en haar later nog wel eens hier en elders buiten haar huis gezien en gesproken hadde. De heren predikanten hadden zich goed laten informeren. Zij gingen wat dieper op de zaak in. Zij stelden hem de vraag of hij met de vrouw bij haar broer was geweest en toen deze hem niet binnen wilde laten, hem gedreigd had te slaan. Ds Van Wijk antwoordde dat hij van niets wist! Vervolgens werd hem gevraagd of hij enige tijd later met haar in een kamer van een herberg in Strijp had gegeten en bij die gelegenheid de deur met een klink was afgesloten. Hij antwoordde daar wel geweest te zijn, maar ontkende dat de klink op de deur zat!

De heren predikanten hadden nog weinig greep op de zaak. De afgevaardigden uit Peelland werd opgedragen zich verder nauwkeurig op de hoogte te stellen in Mierlo, terwijl de afgevaardigden uit Kempenland de zaak in Strijp verder moesten onderzoeken. Stiefdochter Johanna van Baltus Kluitmans wordt gezegd de ergerlijkste omstandigheidt van dit geval gezien te hebben.

De vergadering stelde zich op het standpunt dat men zich niet moest bemoeien met de activiteiten van drossaard en schepenen in Mierlo, door deze zijn eigen proces te laten voltrekken.

Ds Arnoldus van Wijk liet men niet zonder meer naar huis gaan. Daar hij zich had opgehouden met zo'n infaam geban-nen vrouw mensch en de verdenkingen zwaar op hem drukten werd besloten hem op een ernstige en nadrukkelijke wijze daar over te corrigeeren van zig te onthouden van alle

zelfs het minste verkeer met voorscheide vrouwmensch. Verder hem ontraden noch het Heilig Avondmaal te bedienen, noch zelf hier aan deel te nemen. Om de zaak niet verder te laten slepen werd besloten op 11 november 1749 in Eindhoven weer bijeen te komen voor de behandeling van de rapporten van de twee onderzoekscommissies.

Onder voorzitterschap van Ds Johannes Cornelis de Jongh uit Son en Breugel werd de volgende vergadering gehouden. Ds Sterk bracht rapport uit van de missie naar Mierlo. De leden van de kerkelijke gemeente vertelden dat zij wel wetenschap van dat ergerlijk gerugt hadden dat haaren predikant nawandelde dog met geene zekerheid van de zaak zelf konden getuigenis geeven. De drossaard verklaarde dat Ds Van Wijk eind september in Stiphout een verdagte wandeling heeft gedaan en gezien in de Heijde en bergen met dat vrouw mensch. Ds Johannes Christophorus Walkart uit Helmond overhandigde een brief van de drossaard van Mierlo, waarin de molenaar van Stiphout verklaarde uit zijn molen nog een ergerlijke passage bij de boovengemelde te saamenkomste in de duinen zoude geobserveerd hebben. De waardin van 't Doorne boomke verklaarde dat zij de predikant daar met dat vrouw mensch meer dan eens gezien hadde, dog niets ergerlijks daar bij vernooten had. De broer van de vrouw bevestigde dat hij de dominee om de verdagte verkeerung met zijne zuster uit zijn huis verdreven hadde. De deputatie uit Kempenland had zich in Strijp op de hoogte gesteld van het voorgevallene. Zowel Ds Van Wijk als de vrouw en haar kind waren te saamen gaande en pratende gezien. Na een lang verblijf in de herberg waren zij samen een kamer binnengegaan, die werd afgesloten. Zij verbleven daar van van voor den middag af tot drie uren. Tenslotte rapporteerden zij dat beiden door eenen weg nadat ds Van Wijk het gelag betaaldt hadde vertrokken zijn. Na afloop van deze rapportage werd Ds Van Wijk weer binnengeroepen. Hij weigerde op het tegen hem ingebrachte

in te gaan en verzocht eerst de schriftelijke getuigenverklaringen en andere stukken te mogen inzien. Ds Van Wijk werd weer naar buiten gestuurd, waarna de vergadering besloot op zijn kosten kopieën te laten maken. Tenslotte werd hem nogmaals ter kennis gebracht zich van het Heilig Avondmaal te onthouden en in alle opzigtigheid te wandelen en met dat vrouw mensch niet meer te verkeerem. Ds Van Wijk antwoordde daarop dat hij dat niemand wilde vragen als hij affaire had.

Op 17 en 18 februari 1750 kwam de classis in een extra vergadering in Eindhoven bijeen. Ds Cornelis Janssen uit Woensel en Tongelre deed daar mededeling dat de stadhouder van Eindhoven Hormans met zijn assistenten Ds Van Wijk in Woensel met Petronella Slegers, huisvrouw van Mathijs van Kol in een vertrek aantreffen, het vrouw mensch nam te bedt liggende en dronken schijnende. Ds Van Wijk ontkende het hem ten laste gelegde. Ds Gosuinus van Nouhuys uit Sint Oedenrode stelde hierna de vergadering in kennis van de resolutie van de Staten-Generaal. Zij hadden de resolutie van de schepenen uit Mierlo tot uitbanning van de vrouw afgewezen. In zekere zin een nederlaag, die Ds Van Wijk in kaart speelde.

Na deze mededelingen kreeg de beklagde gelegenheid zijn verweer in te dienen op de aan hem ter hand gestelde stukken. Voor de bestudering van zijn schriftelijk verweer werd een zware commissie samengesteld, bestaande uit: Ds J. Sterck (Heeze), Ds Alb. Hanewinckel (Geldrop), Ds C. Janssen (Woensel), Ds Gerardus Thielen (Eindhoven, Stratum, Strijp), Ds J.C. Walkart (Helmond en Rixtel), Ds G. van Nouhuys (Sint Oedenrode), Ds P.G. Josselin (Veghel, Erp), Ds Petrus Grootveldt (Schijndel, Liempde), aangevuld met de ouderlingen Jan Willem Daniël de Jong (stadhouder van Kempenland), Van der Hoeven (drossaard van Heeze en Leende) en Van Esveldt (secretaris van Eindhoven). Een

forse delegatie. De zaak van Ds Arnoldus van Wijk weer zeer hoog opgenomen.

De commissie kwam tot de volgende conclusie: dat deselve zig schuldig gemaakt heeft aan een ten hoogsten ergerlijken en onverantwoordelijke wandel en conversatie op verdagte tijden, plaatsen en omstandigheden met dat eerlose en infaame vrouw mensch om overspel gebannen uit Mierloo.

De commissie werd in deze conclusie bevestigd door de houding van Ds Van Wijk ten opzichte van zijn onbehoorlijk schelden en drijven tegen de drossaard en regenten van Mierlo. De commissie stelde voor Ds Arnoldus van Wijk te schorsen van zijn kerkdienst en het gebruik van de H. Bondszegelen en ontzet zal blijven van zijne emolumenten onder goedkeuring van de Hoog Mogende Heren Raden van State. Tegelijkertijd wenste de commissie dat deze censure onder Godts zeegen daartoe meedewerken mogt bij doorslaande blijken en bewijzen van beeterschap te geeven.

Het pre-advies werd door de vergadering overgenomen. Nadat ds Van Wijk was binnengeroepen werd hem de censuur met veel aandoeninge en ontroeringe op de nadrukkelijke wijze onder de getrouwste waarschuwingen en vermaaningen tot berouw en boetvaardigheid en leeven verbeteringe aangekondigd. Hierna beloofde de geschorste predikant voortaan alle verkeerling met dat vrouw mensch te zullen nalaaten. Nu de predikant geschorst was, moest het werk in Mierlo en Stiphout toch doorgaan. De predikanten van de vier omliggende gemeenten: Helmond, Geldrop, Heeze en Nuenen moesten om beurten de preekbeurten op zondag vervullen, met de opdracht in de eerstvolgende dienst in Mierlo de censuur van de preekstoel af te kondigen. Ds Van Wijk werd aangezegd steeds in kerkdiensten aanwezig te zijn, terwijl de predikanten op hun beurt met klem op het gemoedt van Ds Van Wijk tot zijn verbeteringe moesten

inwerken. Alles werd in het werk gesteld om hem weer op het rechte pad te krijgen!

De heren bleven hem echter verdenken van omgang met Petronella Slegers. Een gesignaleerde ontmoeting tussen de dominee en haar zou van toevallige aard zijn geweest. De vrouw had zelfs tegen hem gezegd: "Komt niet bij mij, want de weerlt sou er van spreken". Opnieuw werd een commissie van onderzoek ingesteld. De predikanten vertrouwden hun collega voor geen stuiver.

In de septembervergadering van 1750 werd weer uitgebreid gerapporteerd. het gehele verhaal werd in geuren en kleuren nog eens op paier gezet. De lezer zal zich afvragen, of er nog nieuwe gezichtspunten waren? Neen, niet echt, nu zouden we zeggen, het kon niet voldoende "hard" worden gemaakt. Ds Van Wijk trachtte hiervan te profiteren. Hij verzocht de predikanten hem van de opgelegde censuur te ontheffen. Toen hem werd gevraagd op grond waarvan hij meende deze ontheffing te vragen antwoordde hij met veel animositeit dat hij van geen censuur wist, dat hij blind in alles behandelt was en van alle verleyd was en dat voorts de classis er niet aangelegen was, al verkeerde hij met dat vrouwmensch, als hij er affaire mee hadde. Hierna ontstond er een scheldpartij. Ds Van Wijk meende dat allen zich tegen zijn persoon keerden. De classis verklaarde dat hij zijn relief langs deze brutale weg niet krijgen sou. Ds Van Wijk verliet de vergadering met de groet: Adieu vore serviteur al te samen.

Na dit voorval besloot de vergadering Ds Van Wijk moest worden geremoveert en in de facto gedeporteert. (Afzetting uit zijn ambt, waarbij hij tevens geacht werd weggestuurd te zijn uit Mierlo en Stiphout).

Ds Van Wijk was blijkbaar nog in de buurt. Hij werd weer binnengeroepen en in kennis gesteld van het besluit. Gelijktij-

dig diende hij tegen dit besluit het volgende verweerschrift in. Ik ondergetekende Arnoldus van Wijk protesteer volkomenlijk tegens de sententie van de E. Classis van Peel en Kempenland omtrent hem ondergetekende gevelt op heden 30 september 1750 en appelleere daarvan niet alleen aan het Christelijk Synode van Gelderland dat inkomende jaar 1751 zal gehouden worden, maar dat hij ondergeteekende verzocht copie van hetgeene en op de Classis is gepasseert ten opsigte van mijn ondergetekendes zaak, als ook copie van de stukken en beswaren tegens hem ondergetekende ingebracht, om daarmede verder te doen als te raade, en dat dit geweest en appel mag worden geboekt. Onderstond Arnoldus van Wijk, Eindhoven, den 30 september 1750.

De Synode van Gelderland te Nijmegen behandelde op 11 augustus 1751 het besluit van de Classis Peel- en Kempenland. In deze vergadering worden zelfs nog meer details gegeven. Ds Van Wijk had de vrouw als meid in huis genomen, terwijl haar man in Frankrijk gevangen zat. De vrouw was zwanger geworden en bleef tot 't uijterste in zijn huis. De bevalling vond tenslotte plaats in een naburig huis en als vader werd door de vrouw genoemd een knecht die op dat moment in Duitsland was. In de vergadering werd verklaard dat dominee Van Wijk dat vrouwmensch gedurende haren kraam dikmalen hadde gaan sien en veele dingen tot haar onderhoud hadde medegedeelt. De Synode, waarin de Classis Peel- en Kempenland was vertegenwoordigd door Ds Thielen uit Eindhoven, Ds Van Nouhuys uit Sint-Oedenrode en de ouderlingen Van Esveldt uit Eindhoven en Steven Hermanus uit Veldhoven, stemde in met het besluit van de Classis.

Het hoofdstuk Ds Arnoldus van Wijk was definitief afgesloten. Zelfs een door hem verzochte liefdegave van f. 350,-- voor afbetaling van zijn schulden werd hem niet meer verstrekt! Er

was geen medelijden, geen begrip voor de medemens. In de vergaderingen waren wel wat vrome wensen geuit aan het adres van ds Van Wijk, maar pastoraal liet men hem in de kou staan. Slechts formele gronden waren de basis voor het uitgesproken oordeel. Tijdens de Synodevergadering van augustus 1752 in Zutphen werd zijn zaak als afgedaan beschouwd.

Teus Korporaal

Bronnen:

Rijksarchief in Noord-Brabant: Archief Classis Peel- en Kempenland, inv. nr. 4, Actaboek 1737-1755;

Algemeen Rijksarchief te 's Gravenhage, Tweede Afdeling: Oud Synodaal Archief Ned. Herv. Kerk 1566-1816, inv. nr. 1084, Acta van de vergaderingen van de Synode van Gelderland 1736-1752.

Reeds eerder gepubliceerd in "Helmonds Heem",
nr. 3/4, jaargang 1991, pag. 58 t/m 66.

Reactie op: Ridder Gooswijn, Heer van Mierlo (1265-1266)

Met grote interesse heb ik het artikel van Hans Vogels in de Myerlese koerier vijfde jaargang nummer twee d.d. november 1991 gelezen. Om alles goed in mij op te nemen, nog eens herlezen en toen...?

Toen ging er een lampje branden. Plotseling herinnerde ik mij dat ik ooit iets meer hierover had gezien en gelezen, maar waar? Ik besloot om maar eens wat inventarislijsten en notities door te gaan snuffelen. En jawel hoor! In de nog niet geheel uitgewerkte inventarislijst van het Parochieel archief las ik bij inventarisnummer 87:

Geslacht Dickbier (van Rode) uitgezocht tot voor het jaar 900. Vanaf dit moment ging mijn hart al sneller kloppen. Zou ik dan toch gegevens aan kunnen dragen en de tot nu toe bekende jaartallen, met ca. 300 jaar kunnen vervroegen? Dus vlug de pastoor van de Mierlose H. Lucia parochie gebeld en aan pastoor Kloeg medegedeeld wat mijn vermoeden was. Het resultaat was dat ik ongeveer twee uren later met de originele stukken in het oude raadhuis zat.

Na enig zoekwerk vond ik een vijftal kranteknipfels. Jammer genoeg is hierop niet vermeld uit welk jaar deze zijn. Vermoedelijk dateren deze uit 1933. De betreffende artikeltjes, geschreven door Ant. Sevens, werden wekelijks gepubliceerd in het dagblad (vermoedelijk de Zuid-Willemsvaart).

De serie heette "Uit Mierlo's verleden". Wel zijn er editie-nummers op aangegeven en met potlood is er de datum bijgeschreven. Als bronvermelding kan ik u de volgende gegevens noemen. Nr. 84 d.d. 8-4, nr. 95 d.d. 22-4, nr. .. d.d. 10-6, nr. .. d.d. 24-6 en nr. 158 d.d. 8-7. In dit laatste nummer lees ik:

Binnenkort verschijnt er een werk over het geslacht van Mierlo, genaamd Dickbier van Mevrouw E. Weggeman-Guldemont, vroeger wonende te Brussel, in de oorlogsjaren 1914-18 te Eindhoven, thans te Guernsey, Kanaaleilanden (Engeland).

Mevrouw Weggeman-Guldemont heeft de bronnen voor haar werk gevonden in de Bourgondische Bibliotheek te Brussel. Ook kwamen er gegevens uit de diverse kloosterarchieven. Het geslacht Dickbier is nagespoord tot voor het jaar 900. De familienaam was toe de Rode, naar de toenmalige naam van Mierlo. Hier geeft den heer Sevens een uitgebreide verklaring over het ontstaan van de naam Mierlo. Ook vermeld hij dat er veel gegevens in zijn bezit zijn gekomen van den Heer M. van de Mortel uit Halsteren. Zo moet bijvoorbeeld de tak van het geslacht Mierlo (de Rode), de Heeckerens, gezocht worden in het Noorden van het land. Bovendien geeft Sevens aan het einde van zijn artikel een beschrijving van alle wapens van de Heren van Mierlo vanaf 900 tot circa 1822.

In het tweede artikeltje d.d. 24-6 "Uit Mierlo's verleden" lees ik het volgende.

In het gemeentearchief alhier berusten verschillende oorkonden waaruit blijkt, dat Mierlo een zeer oud dorp is. Reeds ten jare 1256 was het als een vrije, allodiële Heerlijkheid in het bezit van Hendrick de Rode, gezegd Dickbier. Zo staat er in de oorkonden: Goseuines van Mierlo deken van Sint Jan te Luik, eerder Kapitteldeken te Sint-Oedenrode, zoon van Hendrik Dickbier, dat hij bij uiterste wilsbeschikking en als blijk van dankbaarheid voor verleende gunsten en weldaden hem en zijn voorouders geschonken, de Heerlijkheid opdraagt aan Otto van Cuijk. In de tweede akte wordt de opdracht door de Hertog van Brabant als leenheer bekrachtigd en goedgekeurd.

Het aanzienlijke geslacht Dickbier was afkomstig uit 's Hertogenbosch. Hendrik Dickbier, Heer van Mierlo, was in 1316 hoogschout van 's Hertogenbosch. In 1263 was Hendrick Dickbier, zoon van de toenmalige Heer van Mierlo, pastoor van de Parochie van de Heilige Lucia te Mierlo. Jan, zoon van Hendrick Dickbier, was in 1358 Heer van Mierlo en Megen. Hij overleed op de dag van O.L.V. Bezoeking in 1410 (1 juli). Jan Dickbier werd opgevolgd door zoon Hendrick

Dickbier, deze verkocht in 1429 de Heerlijkheid Mierlo aan zijn broer Jan Dickbier. Deze Jan is gehuwd met Johanna de Zwaeff, erfdochter van Megen. Zijn zoon Jan werd op 5 juli 1438 beleend met Megen en Mierlo. Hij was gehuwd met Herbrecht van Bronckhorst. Na het overlijden vonden beide Dickbieren hun laatste rustplaats in de voormalige Dominicanenkerk te 's Hertogenbosch.

Na het overlijden van Jan Dickbier, is zijn neef, eveneens Jan Dickbier geheten, op 8 november 1483 met Mierlo beleend. Volgens een schepenakte van 8 juni 1518 is de Heerlijkheid voor korte tijd in het bezit van Gustaaf van Rubempre en Charles van Boussies de Vertaing. In een oorkonde van 11 december 1441 blijkt de Heerlijkheid in handen te zijn van Erasmus van Grevenbroeck.

Tot zover de twee kranteknipsels van Ant. Sevens.

Ik heb getracht om alle gegevens zo nauwkeurig mogelijk aan u door te geven ondanks de flinke inkortingen. Misschien dat deze bijdrage aan onze "koerier". voor collega onderzoeker Hans Vogels een stimulans is om zijn koffers te pakken en af te reizen naar België of Engeland. In de Bourgondische Bibliotheek te Brussel zal ongetwijfeld interessant archief materiaal voor hem aanwezig zijn.

Dat mevrouw E. Weggeman-Guldemont nog in leven is op de Engelse kanaaleilanden lijkt mij ook erg onwaarschijnlijk. Misschien is het toch eenvoudiger om via onze hedendaagse 'Biep' het boek van haar aan te vragen, zo is het mogelijk om thuis kennis te maken met dit ongetwijfeld zeer interessante boekwerk. Als het inderdaad waar is dat er gegevens zijn tot of vóór 900, dan zal dit weer een aanzienlijke bijdrage zijn in de geschiedenis en oorsprong van Mierlo.

Hans veel succes en bedankt voor jou bijdrage aan onze Koerier.

17 december 1991, Rien Weijs